

9) координація діяльності з місцевими органами виконавчої влади та територіальними органами центральних органів виконавчої влади щодо надання безоплатної первинної правової допомоги;

10) надання документів та інших матеріалів або їх копій, необхідних у зв'язку з наданням безоплатної вторинної правової допомоги;

11) організація семінарів, конференцій з питань безоплатної первинної правової допомоги.

Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад взаємодіють з центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги та надають їм сприяння в межах своїх повноважень.

Федоров В. А.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри теорії держави і права*

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ПОЛІТИЧНУ СТАБІЛЬНІСТЬ В СУЧАСНІЙ ДЕРЖАВІ

Державний борг – об'єктивне економічне явище, зумовлене залученням державою додаткових фінансових ресурсів на умовах кредиту для забезпечення реалізації функцій і завдань, покладених на неї.

Політика, як відомо, є концентрованим виявом економіки. Для України зовнішньополітичні орієнтації, вибір геополітичного курсу, так само впливає на економічну ситуацію, як і внутрішньополітична ситуація.

Світовий досвід показує, що національна безпека держави характеризується, перш за все, станом економіки країни, її фінансової системи. Тому питання фінансової безпеки є сьогодні пріоритетним завданням розвитку України та її політичної стабільності. Проблема належної підтримки фінансової безпеки держави є найактуальнішою, оскільки зачіпає всі галузі національного господарства, усі прошарки населення, усе суспільство й державу загалом, таким чином здійснюючи вагомий вплив на політичну стабільність в державі.

Необхідним критерієм, що характеризує фінансову безпеку, є рівень боргової безпеки держави, тобто рівень внутрішньої і зовнішньої заборгованості з урахуванням вартості її обслуговування та ефективності використання внутрішніх і зовнішніх запозичень й оптимального співвідношення між ними, достатній для вирішення нагальних соціально-економічних потреб, що не загрожує втратою суверенітету та руйнуванням вітчизняної фінансової системи. Це, передусім, пов'язано з тим, що державний борг є інструментом впливу на політичну ситуацію в державі. Від характеру вирішення боргової проблеми залежить бюджетна дієздатність України, стан її валютних резервів, а отже, стабільність національної валюти, рівень процентних ставок, благодійний інвестиційний та політичний клімат.

Крім суто фінансових цілей, управління боргом може бути спрямоване на стабілізацію економіки, підвищення темпів економічного зростання, заохочення інвестицій, протидію відпливу капіталів за кордон. Отже, управління державним боргом являє собою складну систему операцій, яка визначається фінансовою та грошово-кредитною політикою і спрямована на вирішення конкретних економічних та політичних завдань, що стоять перед державою.

Отже, сьогодні Україна стоїть на порозі зростання взаємопов'язаного і взаємозалежного боргового тягаря, здатного вже в найближчому майбутньому істотно підвищити фінансові ризики й посилити депресивний тиск на всіх економічних агентів, на населення, а отже і на політичну стабільність держави.

В умовах трансформації економіки України питання державного боргу є досить актуальним, оскільки він тісно вплетений в економічну систему країни, пов'язаний з соціальними та політичними процесами. Наявність державного боргу, його розміри, розміщення і методи погашення прямо чи опосередковано впливають майже на всі сторони економічного та політичного життя держави, такі як дефіцит державного бюджету, розмір грошової маси в обігу, що визначає темпи інфляції, звуження чи розширення сукупного попиту і пропозиції та інші. Державні запозичення мають як стимулюючі, так і руйнівні наслідки, що повинно всебічно враховуватися при впровадженні економічної політики.

Тому сьогодні перед Україною постала проблема, що полягає у певному протиріччі між необхідністю інтегруватися до світової економіки, з одного боку, та забезпеченням внутрішньої економічної інтеграції, захистом свого внутрішнього ринку, власного товаровиробника і національних інтересів, з іншого. А отже, лише зважена державна політика управління державним боргом власної системи економічної безпеки дасть можливість уникнути можливих руйнівних наслідків швидкого відкриття національної економіки, забезпечити її конкурентоспроможність, захистити вітчизняного товаровиробника й ефективно взаємодіяти з міжнародними фінансовими та економічними структурами.

Узагальнення зарубіжного досвіду формування та обслуговування державного боргу дало підстави обґрунтувати висновок, що у країнах, які здійснюють перехід до ринкових умов господарювання, стрімке зростання заборгованості може стати економічною загрозою для держави та її населення.

В умовах поширення глобалізаційних та інтеграційних процесів кожна країна прагне забезпечити безпеку розвитку національної економіки, створити сприятливі умови для захисту основних соціально-економічних та політичних інтересів країни. Тому кожна країна намагається проводити ефективну політику економічної безпеки.

Однак сьогодні державні борги практично всіх світових держав стрімко пішли до гори та стали практично однією із самих чутливих болювих точок світової економіки.

Ні простих ні очевидних рішень боргових проблем розвинутих держав сьогодні не існує. Рано чи пізно доведеться приймати болючі рішення, позитивні наслідки яких можуть лежати далеко за межами поточних електоральних циклів. Політичні еліти багатьох держав чекає серйозне випробування.

Таку і в Україні триває складний історичний період державного становлення.

Як наслідок, економічний потенціал України, котрий є матеріальною основою національної безпеки та політичної стабільності, сьогодні надто ослаблений. Крім того, Україна, як незалежна держава, існує у взаємопов'язаному та взаємозалежному світі, де відчувається ряд економічних та політичних проблем.

Отже у сучасних умовах державний борг є не тільки фінансовим, але й політичним інструментом, за допомогою якого уряд створює суспільне коло, матеріальні інтереси якого націлено на зміцнення держави, а ефективне управління ним може забезпечити економічну та політичну стабільність в державі.

Шонія Л. В.

*Міжнародний гуманітарний університет,
аспірант кафедри теорії та історії держави і права*

ДО ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

Ідея використання економічних категорій та методів при вивченні правових явищ, відомих у науковому товаристві у термінах «економічний аналіз права», «економічна теорія права», «право та економіка», стає одним з популярних напрямків у сучасній юриспруденції. Оскільки даний підхід все ще не отримав широкої підтримки професійного кола економістів і юристів, існують розбіжності відносно визначення економічного аналізу права. Головний міф, який необхідно подолати, це припущення про те, що «економічний аналіз» неможливий без широкого використання формул, розрахунків та побудови графіків. Справа в тому, що якщо спробувати дати найбільш широке визначення поняттям «економіка» та «право», то доведеться обмежитися тим, що економіка представлятиме собою науку про раціональну діяльність людини, а право – лише здатність користуватися чим-небудь. Таким чином, завдання економічного аналізу права полягає у використанні існуючих концепцій у області економіки при осмисленні правових проблем.

Аналіз останніх публікацій дозволяє дійти до висновку, що більшість відомих досліджень практично повністю орієнтуються тільки на англо-саксонську (англо-американську) концепцію взаємодії права та економіки (Г. С. Беккер «Человеческое поведение: экономический подход», Г. А. Гаджиев «Конституционная экономика», Р. Коуз «Фирма, рынок и право», М. И. Одинцова «Экономика права», Р. А. Познер «Економічний аналіз права», Э. В. Талапина «Публичное право и экономика», В. Л. Тамбовцев «Право и экономическая теория» та ін.). Натомість, наукова спільнота занадто мало уваги приділяє профільній літературі країн романо-германської системи права (Р. Кірстен «Економічний аналіз права» (Kirstein R. «Ökonomische Analyse des Rechts»), Г. Кирхгаснер «Конституційна економіка» (Kirchgässner G. «Ökonomische Theorie der Verfassung»), І. Ларсен «Економічна теорія злочинів» (Larsen I. «Die ökonomische Theorie der Kriminalität»)).

Крім того, слід урахувати, що аналіз існуючих концепцій по даній проблемі призвів до доцільності виділення трьох окремих підходів взаємодії права та економіки. Так,